

**QASHQADARYO VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASI
(2020- yil yanvar- dekabr oylari uchun dastlabki ma'lumot)**

Qashqadaryo viloyati iqtisodiyotini rivojlantirish strategiyasi diversifikatsiyalangan va raqobatbardosh iqtisodiyotni yaratishga, innovatsion texnologiyalar va bozorni boshqarishning yangi usullaridan foydalangan holda milliy resurslardan maksimal darajada foydalanishga yo'naltirilgan. Mamlakatning tashqi iqtisodiy faoliyati, xususan tashqi savdo sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning pirovard natijasi aholining turmush darajasiga bevosita o'z ta'sirini o'tkazadi.

2020- yilning yanvar-dekabr oylari yakuni bilan viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) **544,2** mln. AQSh dollarini tashkil etib, 2019- yilning mos davriga nisbatan **280,6** mln. AQSh dollariga yoki **34,0** % ga kamaydi.

**TASHQI SAVDO AYLANMASI VA BALANSI
(yanvar- dekabr, mln. AQSh dollari)**

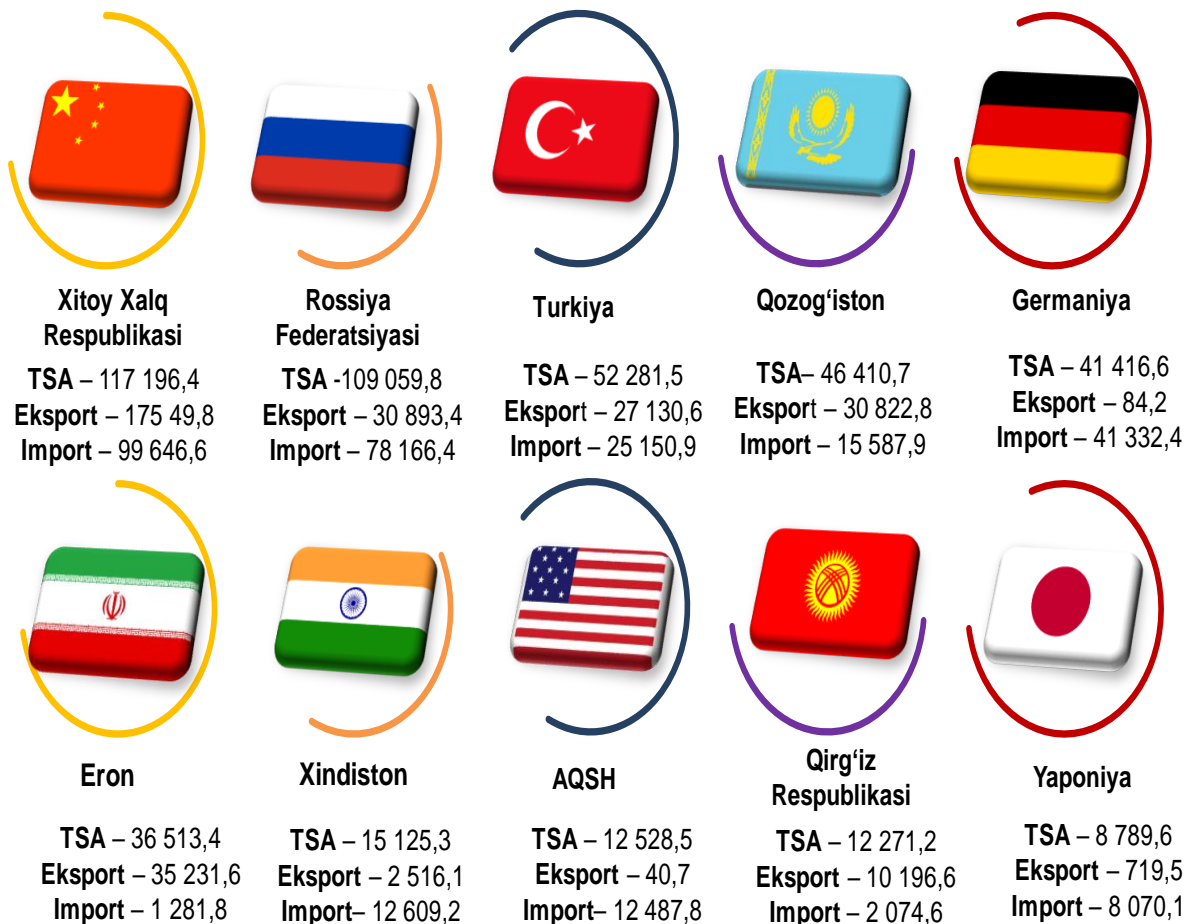
	2018- yil	2019- yil	2020- yil	O'tgan yilga nisbatan, % da
TSA	765,7	824,8	544,2	66,0 %
Eksport	270,8	366,1	196,5	53,7 %
Import	495,0	458,7	347,7	75,8 %
Saldo	-224,2	-92,6	-151,2	

Ma'lumot uchun: O'zbekiston Respublikasida tovarlar tashqi savdosi statistika ko'rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat Tovar nomenklaturasi (keyingi o'rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o'rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o'z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo'yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o'rtasida o'tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

TSA da eksport hajmi **196,5** mln. AQSh dollariga (**46,3** % ga kamaydi) va import hajmi **347,7** mln. AQSh dollariga (**24,2** % ga kamaydi) yetdi. Hisobot davrida – **151,2** mln. AQSH dollari qiymatida passiv tashqi savdo balansi qayd etildi.

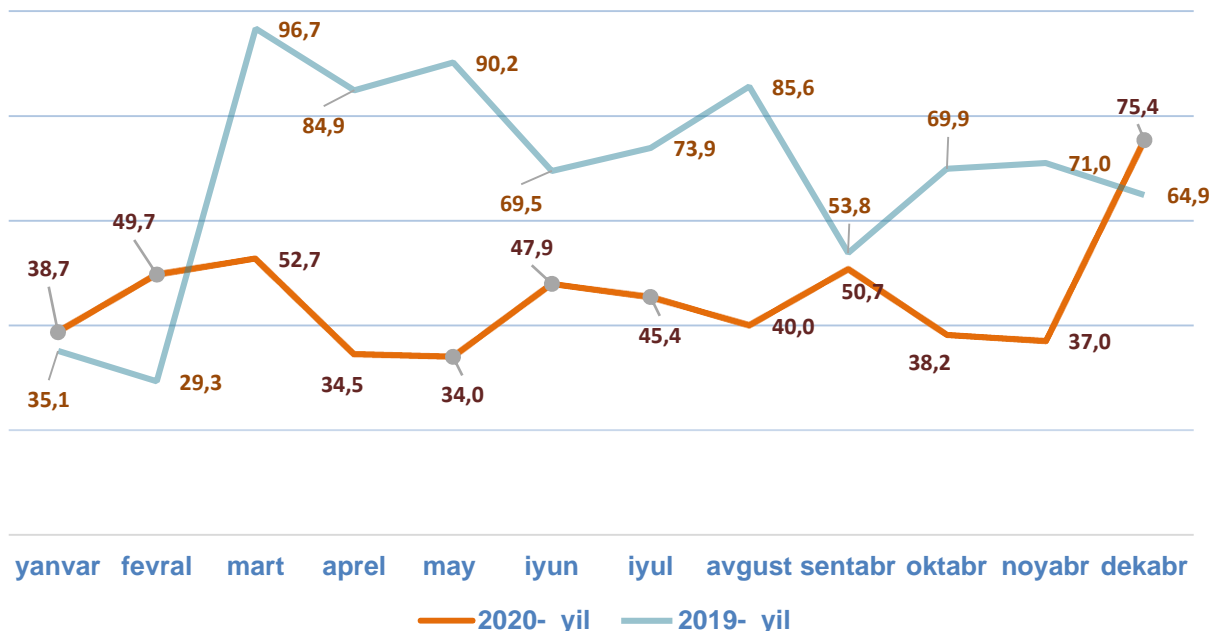
QASHQADARYO VILOYATI BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO'LGAN DAVLATLAR
(2020- yil yanvar-dekabr, ming AQSh dollari, ulushi, % da)

Qashqadaryo viloyati, jahonning 70 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSA ning nisbatan salmoqli hissasi Xitoy Xalq Respublikasida (21,5 %), Rossiya Federatsiyasida (20,0 %), Turkiyada (9,6 %), Qozog'istonda (8,5 %), Germaniyada (7,6 %), Eron (6,7 %) va Hindiston (2,8 %) qayd etilgan.

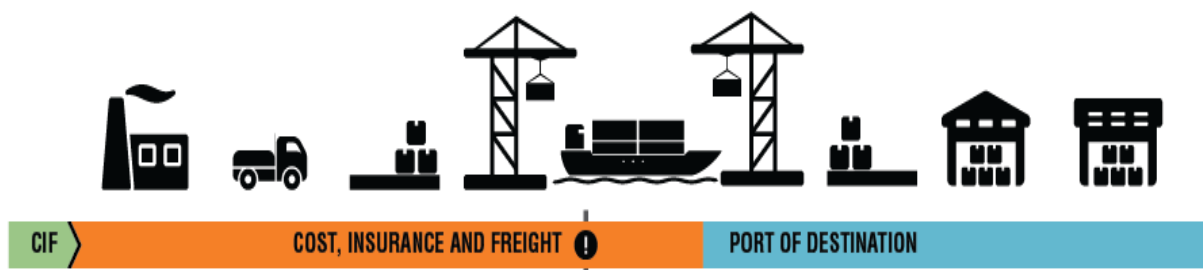
**QASHQADARYO VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASI
OYLIK DINAMIKASI
(mln. AQSH dollari)**

Tashqi savdo aylanmasi hajmi 2020- yilning yanvar-dekabr oylarida **544,2** mln. AQSH dollarini tashkil etdi va 2019- yilning yanvar-dekabr oylariga nisbatan **34,0 %** ga kamaydi.

Tashqi savdo aylanmasi infografikasining ko'rsatkichlarini oylar kesimida tahlil qilsak, 2019- yilning fevral oyida bir oz pasayishdan so'ng, oylik barqaror o'sish kuzatilganini ko'rish mumkin.

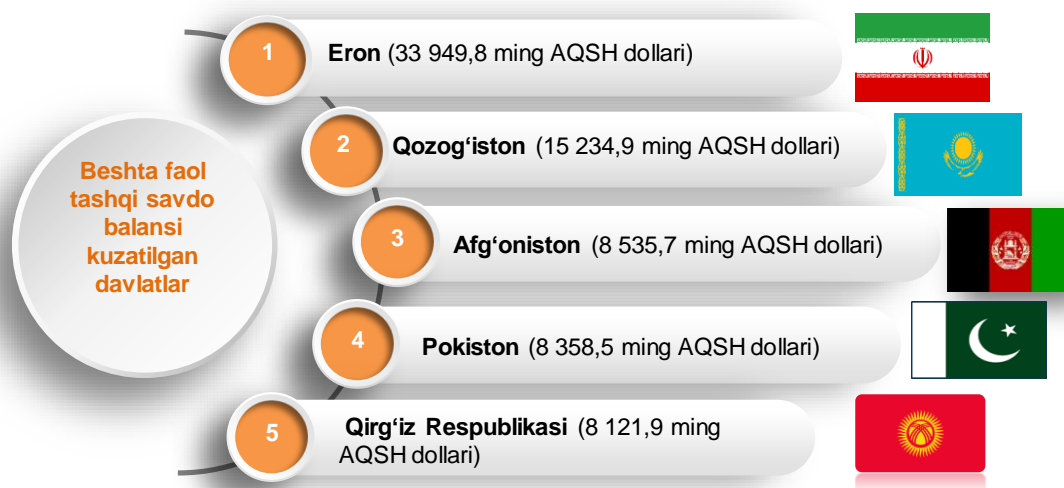
2020- yilda eng katta pasayish yanvar-dekabr oylarida **544,2** million AQSH dollari ko'rsatkichida qayd etildi. O'tgan yilning shu oyiga nisbatan tashqi savdo aylanmasining kamayishi **280,6** million AQSH dollarini tashkil qildi.

Iqtisodiyotning real sektori tarmoqlari va korxonalarining barqaror va uzluksiz ishlashini ta'minlash uchun viloyatda zarur resurslar bazasi yaratilgan. Eksport tarkibida sezilarli o'zgarishlarga import tovarlarning o'rnini bosadigan mahsulotlar ishlab chiqarish va sanoat ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish natijasida erishildi.

Shuningdek, qo'shni davlatlar bilan o'zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko'rish mumkin.

TSA da so'nggi yillarda katta o'zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so'ngi uch yilda TSA Qirg'iz, Tojikiston Respublikalari va Afg'oniston bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoqda. Boshqa davlatlar (qo'shni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulush Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Turkiya va Qozog'iston davlatlari hissasiga to'g'ri kelgan.

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo'yicha **20** ta yirik hamkor-davlatlar orasidan **9** ta davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, Eron (**33 949,8** ming AQSH dollari), Qozog'iston (**15 234,9** ming AQSH dollari), Afg'oniston (**8 535** ming AQSH dollari), Pokiston (**8 358,5** ming AQSH dollari), Qirg'iz Respublikasi (**8 121,9** ming AQSH dollari), Indoneziya (**5 997,0** ming AQSH dollari), Tojikiston (**3 844,6** ming AQSH dollari), Turkiya (**1 979** ming AQSH dollari) va Ukraina (**596,8** ming AQSH dollari) shular jumlasidandir. Qolgan 11 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

**QASHQADARYO VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR
BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI**
(yanvar-dekabr, ming AQSH dollari)

Davlat nomi	2018- yil	2019- yil	2020- yil
Xitoy Xalq Respublikasi	147 420,7	216 683,3	117 196,4
Eksport	65 834,8	47 442,8	17 549,8
Import	81 585,9	169 240,5	99 646,6
Saldo	- 15 751,1	- 121 797,8	- 82 096,8
Rossiya Federatsiyasi	82 245,1	82 666,6	109 059,8
Eksport	36 116,0	37 480,9	30 893,4
Import	46 129,1	45 185,7	78 166,4
Saldo	- 10 013,1	- 7 704,9	- 47 273,0
Turkiya	53 315,7	77 452,7	52 281,5
Eksport	29 985,4	61 906,6	27 130,6
Import	23 330,3	15 546,1	25 150,9
Saldo	6 655,2	46 360,5	1 979,7
Qozog'iston	46 600,0	78 046,0	46 410,7
Eksport	29 350,2	44 114,4	30 822,8
Import	17 249,8	33 931,6	15 587,9
Saldo	12 100,5	10 182,9	15 234,9
Germaniya	9 938,5	23 169,3	41 416,6
Eksport	3,9	9,2	84,2
Import	9 934,7	23 160,1	41 332,4
Saldo	- 9 930,8	- 23 150,9	- 41 248,2
Eron	16 704,2	69 601,7	36 513,3
Eksport	14 937,8	66 399,9	35 231,6
Import	1 766,3	3 201,8	1 281,8
Saldo	13 171,5	63 198,2	33 949,8

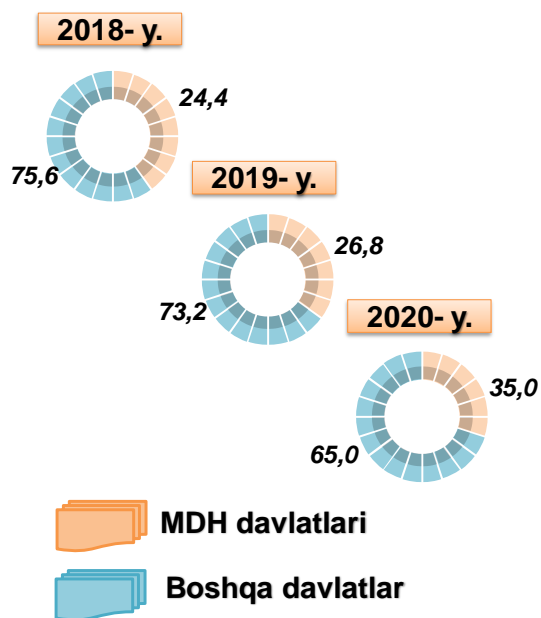
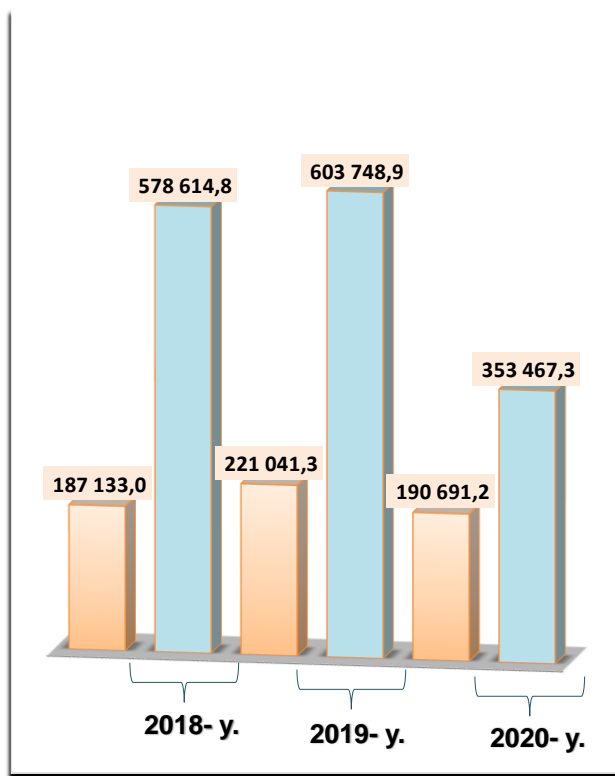
Davlat nomi	2018- yil	2019- yil	2020- yil
Hindiston	6 080,4	5 281,2	15 125,3
Eksport	249,4	400,7	2 516,1
Import	5 831,0	4 880,6	12 609,2
Saldo	- 5 581,7	- 4 479,9	- 10 093,2
AQSH	5 684,1	9 519,8	12 528,5
Eksport	30,0	23,3	40,7
Import	5 654,1	9 496,5	12 487,8
Saldo	- 5 624,1	- 9 473,2	- 2 447,1
Qirg'iz Respublikasi	3 778,2	10 730,7	12 271,2
Eksport	2 607,1	10 583,4	10 196,6
Import	1 171,2	147,3	2 074,6
Saldo	1 435,9	10 436,1	8 121,9
Yaponiya	16 345,1	6 277,8	8 789,6
Eksport	36,2	46,9	719,5
Import	16 308,9	6 230,9	8 070,1
Saldo	- 16 272,7	- 6 184,0	- 7 350,6
Afg'oniston	9 009,6	29 645,6	8 666,9
Eksport	9 009,6	29 615,2	8 601,3
Import	-	30,3	65,6
Saldo	9 009,6	29 584,9	8 535,7
Pokiston	6 409,7	16 318,0	8 644,0
Eksport	5 664,5	15 877,4	8 501,2
Import	745,2	440,6	142,7
Saldo	4 919,4	15 436,8	8 358,5
Turkmaniston	4 019,6	8 307,3	6 569,0
Eksport	476,6	731,4	3 236,9
Import	3 543,0	7 575,9	3 332,1
Saldo	- 3 066,4	- 6 844,6	- 95,2

Davlat nomi	2018- yil	2019- yil	2020- yil
Indoneziya	29 507,8	15 028,9	5 997,6
Eksport	29 507,8	14 996,9	5 997,3
Import	-	32,0	0,3
Saldo	29 507,8	14 964,9	5 997,0
Belarussiya	1 557,0	6 292,3	5 750,7
Eksport	379,4	424,0	256,9
Import	1 177,6	5 868,2	5 493,8
Saldo	- 798,2	- 5 444,2	- 5 236,9
Tojikiston	33 207,5	19 451,5	5 294,0
Eksport	31 427,7	18 381,9	4 569,3
Import	1 779,8	1 069,5	724,7
Saldo	29 648,0	17 312,4	3 844,6
Avstraliya	2,8	990,9	4 987,8
Eksport	1,6	1,4	0,0
Import	1,1	989,5	4 987,8
Saldo	0,5	- 988,1	- 4 987,8
Fransiya	3 527,6	6 229,1	4 671,0
Eksport	11,1	3,2	0,1
Import	3 516,5	6 225,9	4 670,9
Saldo	- 3 505,4	- 6 222,7	- 4 670,8
Italiya	22 182,8	2 431,6	4 271,7
Eksport	3,1	1,8	0,0
Import	22 179,7	2 429,9	4 271,7
Saldo	- 22 176,6	- 2 428,1	- 4 271,7
Koreya Respublikasi	186 683,7	34 804,9	4 266,3
Eksport	3 149,3	1 352,0	26,8
Import	183 534,4	33 452,9	4 239,5
Saldo	- 180 385,1	- 32 100,8	- 4 212,8

QASHQADARYO VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASIDA MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI
(yanvar-dekabr, ming AQSH dollari, ulushi, % da)

Viloyatimizda tashqi savdoni qo'llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo'yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar o'z samarasini ko'rsatmoqda, 2020- yilning yanvar-dekabr oylarida, tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi **13,7 %** ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi 2018- yilga nisbatan ulushi **1,9 %** ga kamaydi.

Boshqa xorijiy davlatlarning TSA si 2020- yilning yanvar-dekabr oylarida 2018- yilning shu davriga nisbatan kamaydi va jami TSA dagi ulushi **70,1 %** ni tashkil etdi.

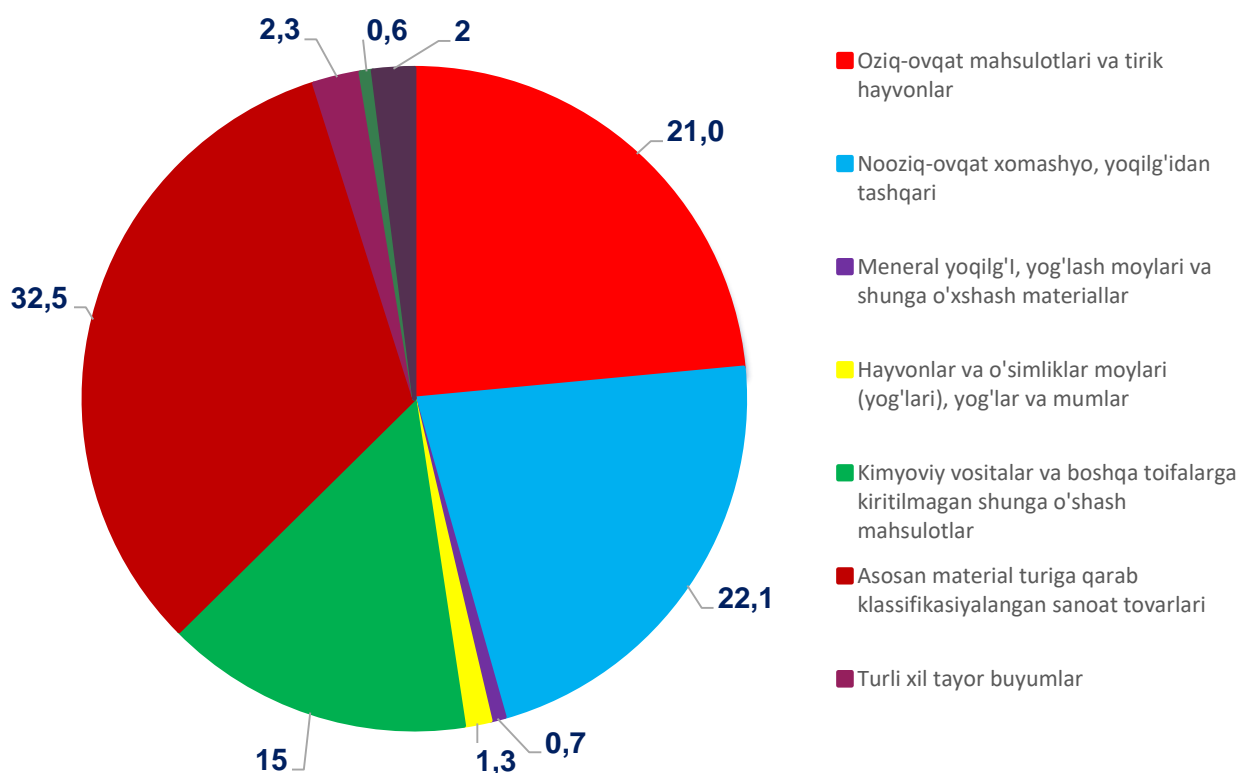
QASHQADARYO VILOYATINING EKSPORTI
(2020- yil yanvar-dekabr)

Joriy yilning yanvar-dekabr oylarida viloyatning eksportyorlari soni **236** tani tashkil etib, ular tomonidan **196,5** mln. AQSH dollari (qimmatbaho metallar eksportidan tashqari) qiymatidagi (2019- yilning mos davriga nisbatan **46,3** % ga kamaydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta'minlandi.

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 98,2 % ni tashkil etib, ular sanoat tovarlari (**32,5** %), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (**23,5** %), yoqilg'i tashqari, nooziq-ovqat xomashyosi (**22,1** %), kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar (**15,0** %), mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar (**0,7** %), turli xil tayyor mahsulotlar (**2,3** %), hayvon va o'simlik moylari, yog'lar va mumlar (**1,3** %), mashina va transport uskunalari (**0,6** %) hissasiga to'g'ri kelmoqda.

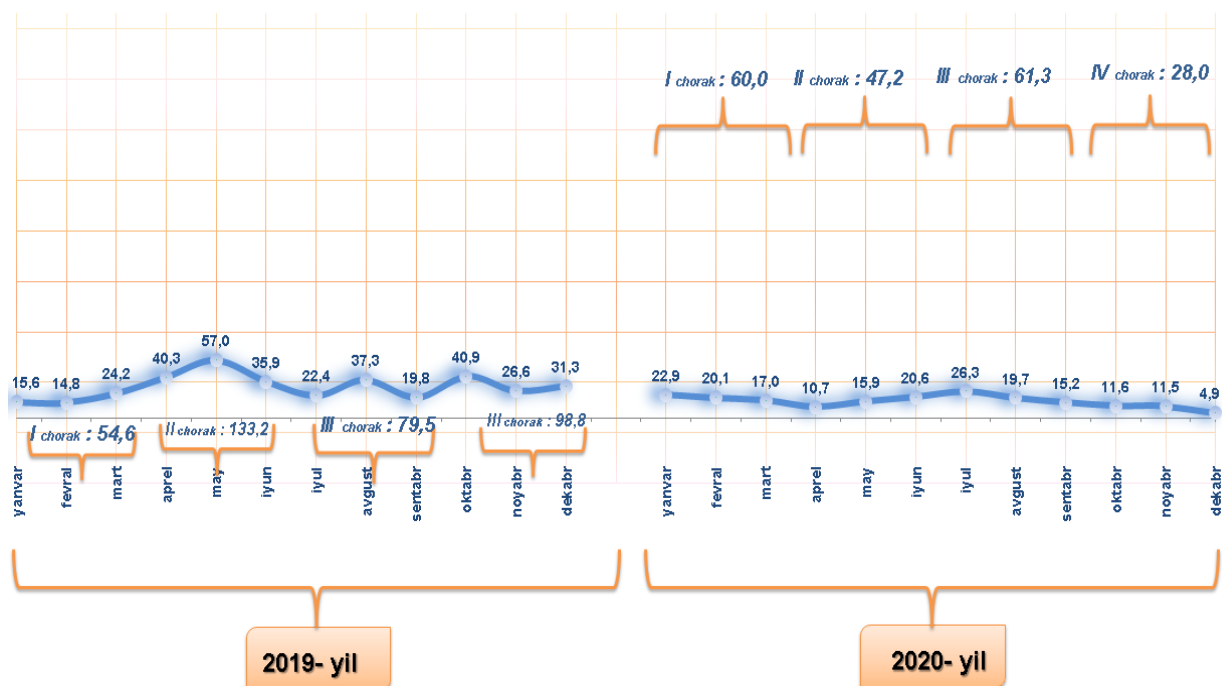

XSST BO'YICHA EKSPORT TARKIBI
(2020- yil yanvar- dekabr, ulushi, % da)

QASHQADARYO VILOYATINING EKSPORTI OYLIK DINAMIKASI
(mln. AQSh dollari)

2020- yilning yanvar-dekabr oylarida eksport hajmi **196,5** million AQSH dollarini tashkil qilib, o'tgan yilning shu davriga nisbatan **46,3** % ga kamaydi.

Eksport hajmining dinamikasi shuni ko'rsatadiki, 2020- yilning birinchi choragida uning hajmi **60,0** million AQSH dollarini tashkil etdi. Ikkinchi chorakda **47,2** mln. AQSH dollarini tashkil etib, uchinchi chorakda ushbu ko'rsatkich **14,1** mln. AQSH dollarga kapayib, **61,3** mln. AQSH dollarga etdi. IV chorakda **28,0** mln. AQSH tashkil etdi.

**MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA EKSPORT TARKIBI
(2020- yil yanvar-noyabr)**

XSST tarkibi	Jami			MDH davlatlari			Boshqa davlatlar		
	ming AQSH dollari	O'tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	ming AQSH dollari	O'tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	ming AQSH dollari	O'tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % d
Jami eksport	196 456,4	53,7	100,0	83 530,1	71,2	100,0	11 2926,4	45,4	100,0
shu jumladan:									
Oziq-ovqat va tirik hayvonlar	45 745,6	49,9	23,3	33 958,1	89,6	40,7	11 787,5	22,0	10,4
Ichimliklar va tamaki	464,9	84,9	0,2	456,6	83,4	0,5	8,3	0,0	0,0
Yoqilg'i tashqari, nooziq-ovqat xomashyosi	43 354,8	54,2	22,1	1 193,6	135,0	1,4	42 161,2	53,3	37,3
Mineral yoqilg'i, moylash moylari va shunga o'xshash materiallar	1441,4	4,8	0,7	179,0	1,4	0,2	1 262,3	7,2	1,1
Hayvon va o'simlik moylari, yog'lar va mumlar	2 597,6	89,6	1,3	351,0	12,1	0,4	2 246,6	0,0	2,0
Kimyoviy moddalar va shunga o'xshash mahsulotlar	29 562,7	43,2	15,0	21 863,1	53,1	26,2	7 699,6	28,2	6,8
Sanoat tovarlari	63 903,7	77,3	32,5	18 139,4	124,7	21,7	45 764,3	67,2	40,5
Mashina va transport uskunalari	1 143,7	77,3	0,6	1 110,9	163,0	1,3	32,8	4,1	0,0
Turli xil tayyor mahsulotlar	4 424,2	396,4	2,3	4 176,6	381,6	5,0	247,5	1 154,1	0,2
Xizmatlar	3 817,8	54,2	2,0	2 101,6	43,6	2,6	1 716,2	77,0	1,7

MDH mamlakatlari va boshqa mamlakatlarga eksportning yoʻnalishi boʻyicha farqlanishlar mavjudligi kuzatilmoqda. Xususan, MDH mamlakatlariga eksportning asosiy qismi oziq-ovqat mahsulotlari hissasiga toʻgʻri kelmoqda, eksport hajmi boʻyicha keyingi oʻrinlarda kimyoviy vositalar va shunga oʻxshash mahsulotlar, sanoat tovarlari va turli xil tayyor buyumlarga toʻgʻri kelmoqda.

2020- yilning yanvar-dekabr oylarida eksport qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibining tahlili shuni koʻrsatmoqdaki, tovarlar va xizmatlar tarkibida sezilarli oʻzgarishlar qayd etilmadi, biroq shuni taʼkidlash joizki, 2019- yilning yanvar-dekabriga nisbatan, turli xil tayyor mahsulotlardan tashqari barcha tovar guruhlarida kamayish kuzatildi.

EKSPORT TARKIBI DINAMIKASI
(yanvar-dekabr, % da)

XSST tarkibi	2018- yil	2019- yil	2020- yil
Jami	100,0	100,0	100,0
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	10,9	25	23,3
Ichimliklar va tamaki	0,1	0,1	0,2
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilgʻidan tashqari	20	21,9	22,1
Mineral yoqilgʻi, yogʻlash moylari va shunga oʻxshash materiallar	11,2	8,3	0,7
Hayvon va oʻsimliklar moylari (yogʻlari), yogʻlar va mumlar	0	0,8	1,3
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga oʻxshash mahsulotlar	25,2	18,7	15
Sanoat tovarlari	28,8	22,6	32,5
Mashinalar va transport asbob-uskunalar	0	0,4	0,6
Turli xil tayyor buyumlar	0,3	0,3	2,3
Xizmatlar	3,5	1,9	2,0

**XSST BO'LIMI BO'YICHA AYRIM MAHSULOTLAR
EKSPORTI TARKIBI
(2020- yil yanvar-dekabr)**

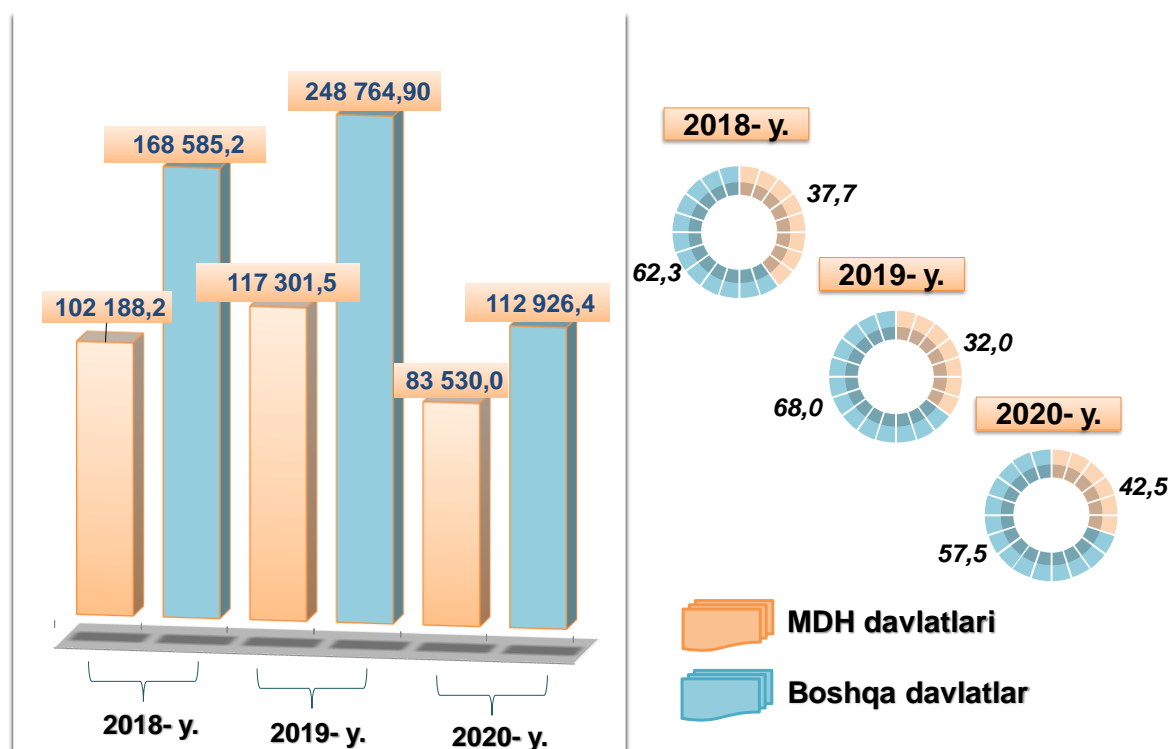
XSST bo'limi nomi	Ming AQSh dollari	2019- yilning mos davriga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Sabzavotlar va mevalar	43 388,1	75,1
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	13 00,1	24,4
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	312,1	1,1
Sut mahsulotlari va parranda tuxumlari	138,7	47,9
Shakar, shakar mahsulotlari va asal	183,1	4,6 m.
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	458,0	89,4
Tamaki va tamaki mahsulotlari	6,9	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari		
To'qimachilik tolalari va ularning chiqindilari	36 056,6	48,5
Hayvonlar va o'simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari	4 869,8	2,4 m.
O'g'itlar uchun hom-ashyo	1 065,1	37,1
Moy olinadigan urug'lar va mevalar	1 362,7	168,8
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar		
Elektr toki	1 260,8	164,5
Neft va neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	180,6	8,8
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar		
O'simlik moylari va yog'lari (xom, tozalangan yoki fraksiyalangan)	2 597,6	89,6
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar		
Birlamchi shakldagi plastmassalar	21 940,5	53,5
O'g'itlar	7 436,8	27,1
Bo'yoqlar, laklar va shunga o'xshash materiallar	114,1	-
Birlamchi bo'lmagan plastik	30,5	64,0 m.
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy moddalar va mahsulotlar	20,2	0,0
Sanoat tovarlari		
To'qimachilik yigirilgan ip, matolar, tayyor buyumlar va shunga o'xshash mahsulotlar	58 643,73	76,1
Rangli metallar	21,6	-
Teri, tayyor charm buyumlar, masalan, mo'ynalar	4 363,3	80,4

Metalldan tayyorlangan buyumlar	217,4	23,0 m.
Chuyan va pulat	292,3	2,8 m.
Mashinalar va transport asbob-uskunalari		
Avtomobililar	15,9	3,0
Elektr mashinalari, apparatlar, asboblari va ularning ehtiyot qismlari	637,2	129 m.
Sanoat uchun maxsus bo'lmagan mashinalar va ularning detallari	419,8	49,6
Aniq sohalar uchun maxsus mo'ljallangan mashinalar	31,1	33,8
Turli xil tayyor buyumlar		
Kiyim-kechaklar va ularning anjomlari	2 944,0	2,7 m.
Poyabzal	298,0	-
Har xil tayyor buyumlar	1 073,7	2025 m.
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari	94,5	7,1 m.

So'ngi uch yilda MDH mamlakatlariga eksport hajmi ko'paydi va ularning jami eksportdagi ulushi 2018- yilning yanvar-dekabridagi **37,7 %** dan 2020- yilning yanvar-dekabrida **42,5 %** ga yetdi. Mos ravishda boshqa mamlakatlarning jami eksportdagi ulushi **57,5 %** ni tashkil etdi.

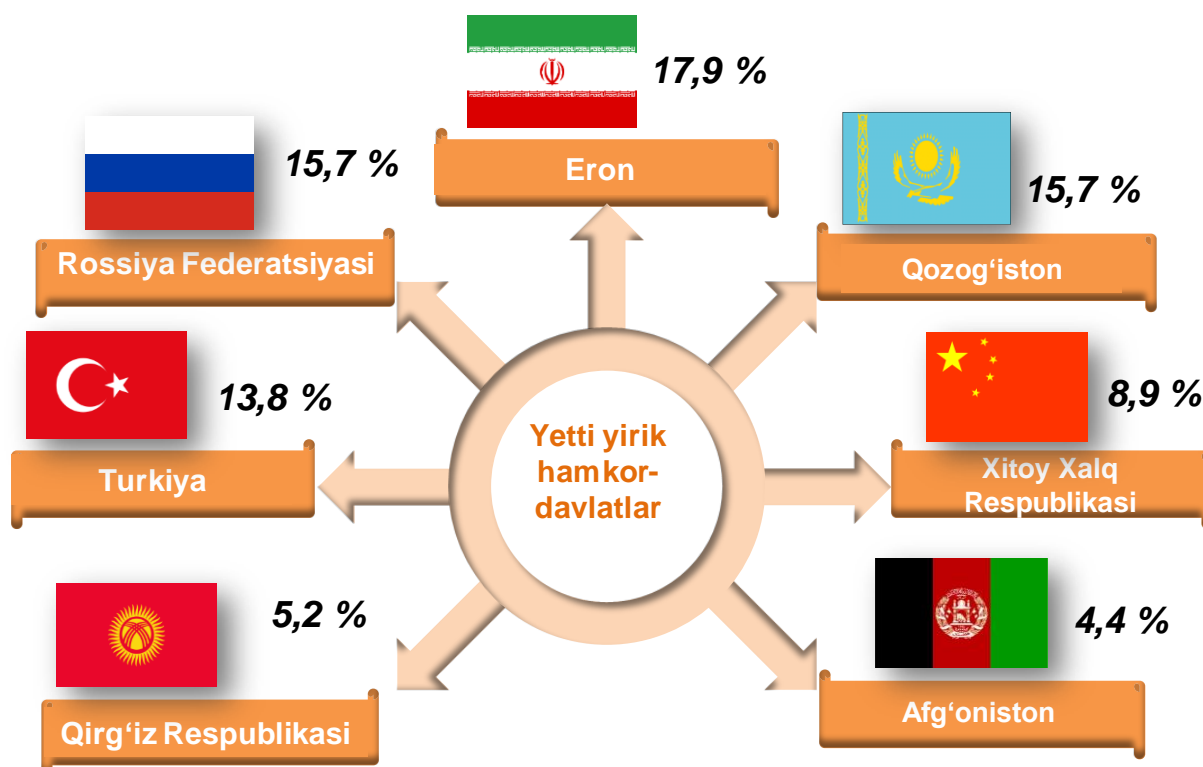
MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTINING HAJMLARI DINAMIKASI
(yanvar-dekabr, ming AQSH dollari, ulushi, % da)

2020- yilning yanvar-dekabr oylari yakunida tovar va xizmatlar eksporti bo'yicha asosiy hamkor davlatlar tarkibida Eron (eksport umumiy hajmining 18,2 i %), Eron (**17,9 %**) Qozog'iston (**15,7 %**), Rossiya Federatsiyasi (**15,7 %**), Turkiya (**13,8 %**), Xitoy Xalq Respublikasi (**8,9 %**) va Qirg'iz Respublikasi (**5,2 %**) va Afg'oniston (**4,4 %**), davlatlari saqlanib qolmoqda, hamda ularning jami eksportdagi ulushi **81,6** foizni tashkil etmoqda.

**VILOYAT EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR
DAVLATLARNING ULUSHI
(2020- yil yanvar-dekabr, % da)**

2020- yilning yanvar-dekabr oylarida, o'tgan yildagi kabi tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha asosiy hamkor davlatlardan Eron yetakchi mavqeiini saqlab turibdi. Keyingi holatda Qozog'iston egalladi. Rossiya Federatsiyasidan ozgina ortda qolgan Turkiya uchinchi pog'onadan to'rtinchi o'ringa tushib ketdi.

Joriy yilning yanvar-dekabr oylarida hamkor mamlakatlarning tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha geografiyasi 2019- yining mos davriga nisbatan **71** davlatdan **54** davlatga kamaydi.

**QASHQADARYO VILOYATINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARGA
AMALGA OSHIRGAN EKSPORTI HAJMI VA O`SISH SUR`ATLARI
(yanvar-dekabr)**

Davlatlar	Ming. AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		O'rni	
	2019- y.	2020- y.	2019- y.	2020- y.	2019- y.	2020- y.
Eron	66 399,9	35 231,6	4,4 m.	53,1	1	1
Rossiya Federatsiyasi	37 480,9	30 893,4	103,8	82,4	5	2
Qozog'iston	44 114,4	30 822,8	150,3	69,9	4	3
Turkiya	61 906,6	27 130,6	2,1 m.	43,8	2	4
Xitoy Xalq Respublikasi	47 442,8	17 549,8	72,1	37,0	3	5
Qirg'iz Respublikasi	10 583,4	10 196,6	4,1 m.	96,3	10	6
Afg'oniston	29 615,2	8 601,3	3,3 m.	29,0	6	7
Pokiston	15 877,4	8 501,2	2,8 m.	53,5	8	8
Indoneziya	14 996,9	5 997,3	50,8	40,0	9	9
Tojikiston	18 381,9	4 569,3	58,5	24,9	7	10
Turkmaniston	731,4	3 236,9	153,5	4,4 m.	19	11
Hindiston	400,7	2 516,1	160,7	6,3 m.	23	12
Ukraina	4 359,4	2 378,3	3,9 p.	54,6	11	13
Singapur	1 673,2	1 550,4	72,3	92,7	13	14
Chexiya	1 563,5	1 129,2	3,5 m.	72,2	14	15
Moldova	1 098,9	1 042,0	170,3	94,8	17	16
Misr	56,0	1 010,8	18,2	18 p.	30	17
Yaponiya	46,9	719,5	129,6	15,0 m.	31	18
Polsha	984,4	577,9	146,2	58,7	18	19
Malayziya	2 497,5	433,0	1118 m.	17,3	12	20

Ushbu mamlakatlarga eksport qilinayotgan tovarlar tarkibiga asosan mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar, sanoat tovarlari hamda oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar kiradi.

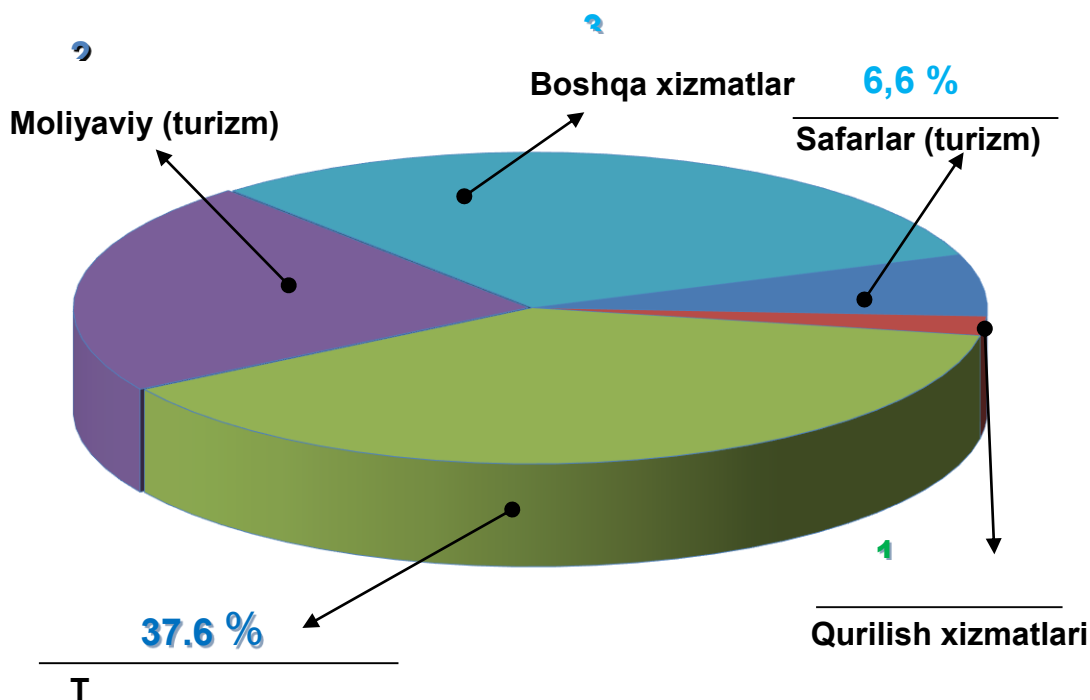

**VILOYATNING AYRIM DAVLATLAR BILAN EKSPORT TARKIBI
(2020- yil yanvar-dekabr, mln. AQSH dollari)**

XSST tarkibi	Eron		Rossiya		Qozog'iston		Turkiya	
	2019- y.	2020- y.	2019- y.	2020- y.	2019- y.	2020- y.	2019- y.	2020- y.
Jami eksport	66,4	35,2	37,5	30,9	44,1	30,8	61,9	27,1
shu jumladan:								
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	0,2	0,1	6,7	11,4	16,9	15,2	29,3	0,3
Ichimliklar va tamaki	0,0	0,0	0,5	0,2	0,1	0,2	0,0	0,0
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	48,1	30,1	0,1	0,0	0,1	0,2	1,3	0,5
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	6,8	0,1	13,7	6,4	24,8	11,2	0,1	0,0
Sanoat tovarlari	11,3	4,9	9,7	9,9	2,2	4,0	31,1	26,3
Xizmatlar	0,0	0,0	0,6	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Xizmatlar eksporti hajmi **3 817** ming AQSH dollarini yoki jami eksport hajmi-ning **1,9 %** ini tashkil etib, 2019- yilning mos davriga nisbatan **45,8 %** ga kamayganligi kuzatildi. Xizmatlar eksporti tarkibining asosiy ulushi transport (**37,6 %**) va safarlar (turizm) (**6,6 %**), moliyaviy xizmatlar (**23,3 %**) hamda qurilish xizmatlari (**1,8 %**) hissasiga to'g'ri kelgan.

XIZMATLAR EKSPORTI TARKIBI
(2020- yil yanvar-dekabr, ulushi, % da)

Shu bilan birga, boshqa xizmatlar (30,7 %) ni tashkil etadi.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI

Oziq-ovqat mahsulotlarining asosiy qismi bo'lgan **43,3** mln. AQSH dollar qiymatli **74 ,4** ming tonnadan ziyod meva-sabzavot eksport qilingan. Bunda 2019- yilning mos davriga nisbatan **36,5** mln. AQSH dollarida pastlashish kuzatilib, **45,8** % ga kamaydi. Meva-sabzavot mahsulotlarining eksport tarkibiga qaralsa, **16,8** mln. AQSH dollariga teng **31,3** ming tonna sabzavot, shuningdek, **26,5** mln. AQSH dollari qiymatidagi **43,3** ming tonna meva va rezavorlar eksport qilindi.

Hukumat tomonidan qishloq xo'jaligi va bog'dorchilikni rivojlantirishga katta e'tibor qaratilayotgani bois, eksport qilinayotgan meva va sabzavotlarning ulushi **22,0** % ni tashkil etdi.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI
(2020- yil yanvar dekabr, mln. AQSH dollari)

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Qozog'iston (**35,0** %), Rossiya Federatsiyasi (**25,8** %), Qirg'iz Respublikasi (**10,6** %), Pokiston (**9,8** %), Afg'oniston (**6,5** %), Xitoy Xalq Respublikasi (**5,4** %) va Turkmaniston (**3,6** %), davlatlari hissasiga to'g'ri kelgan.

Bugungi kunda viloyatda meva-sabzavot mahsulotlarini ishlab chiqarish, qayta ishlash va eksport qilish sektorining salohiyati juda yuqori va bu qulay tabiiy-iqlim sharoitlari mavjudligi hamda mahalliy ishlab chiqaruvchilar tomonidan to'plangan tajriba bilan ham bog'liqligi bilan ifodalanadi. Shu munosabat bilan hukumat qishloq xo'jaligi xom ashyosini sanoat asosida qayta ishlashni va yetishtirilgan mahsulotni saqlash infratuzilmasini rivojlantirishga katta e'tibor qaratmoqda.

**MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARINING EKSPORT GEOGRAFIYASI
(yanvar-dekabr)**

Davlat nomi	2019- yil			2020- yil		
	tonna	ming AQSh dollari	Ulushi*, % da	tonna	ming AQSh dollari	Ulushi*, % da
Qozog'iston	28 074,3	16 524,6	20,7	37 275,7	15 119,4	35,0
Rossiya Federatsiyasi	13 919,5	6 435,2	8,1	20 411,3	11 161,3	25,8
Qirg'iz Respublikasi	261,2	8 568,4	10,7	3 163,1	4 601,2	10,6
Pokiston	5 771,6	11 897,5	14,9	2 259,4	4 244,0	9,8
Afg'oniston	3 451,7	5 482,6	6,9	4 229,8	2 824,7	6,5
Xitoy Xalq Respublikasi	51,1	55,8	0,1	2 755,1	2 321,1	5,4
Turkmaniston	72,2	47,8	0,1	1 831,2	1 563,6	3,6
Iroq	594,4	332,0	0,4	278,0	295,4	0,7
Turkiya	2 111,1	24 200,6	30,3	279,6	281,3	0,7
BAA	54,8	112,3	0,1	49,6	147,3	0,3
Ukraina	1 530,1	3 333,2	4,2	241,9	113,5	0,3
Guruziya	43,5	5,2	0,0	786,9	98,4	0,2
Ozarbajjon	21,8	28,2	0,0	92,5	90,6	0,2
Eron	210,0	188,0	0,2	88,0	68,5	0,2
Latviya	195,4	93,4	0,1	184,6	68,0	0,2
Laoskaya Respublika	-	-	-	132,0	67,3	0,2
Boshqa mamlakatlar	2 041,5	2 448,6	3,1	386,9	188,0	0,4

*- qiymat ifodasida

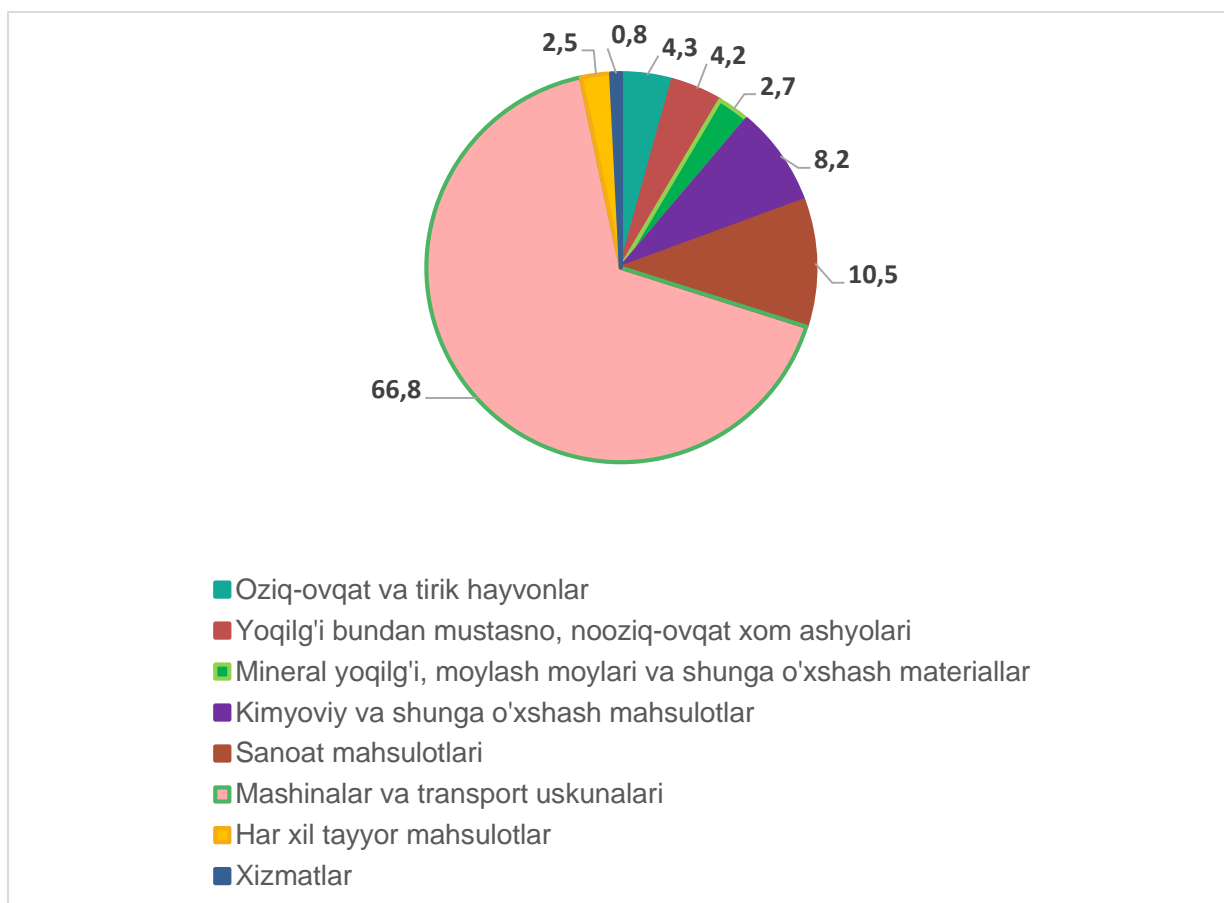
QASHQADARYO VILOYATINING IMPORTI (2020- yil yanvar-dekabr)

2020- yilning yanvar-dekabr oylarida import hajmi **347,7** mln. AQSH dollarini va 2019- yilning mos davriga nisbatan **24,2** % ni tashkil etdi.

Import tarkibida eng katta ulush, mashinalar va transport asbob-uskunalari (**66,8** %), sanoat tovarlari (**10,5** %) hamda kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar (**8,2** %) hisobiga to'g'ri keldi.

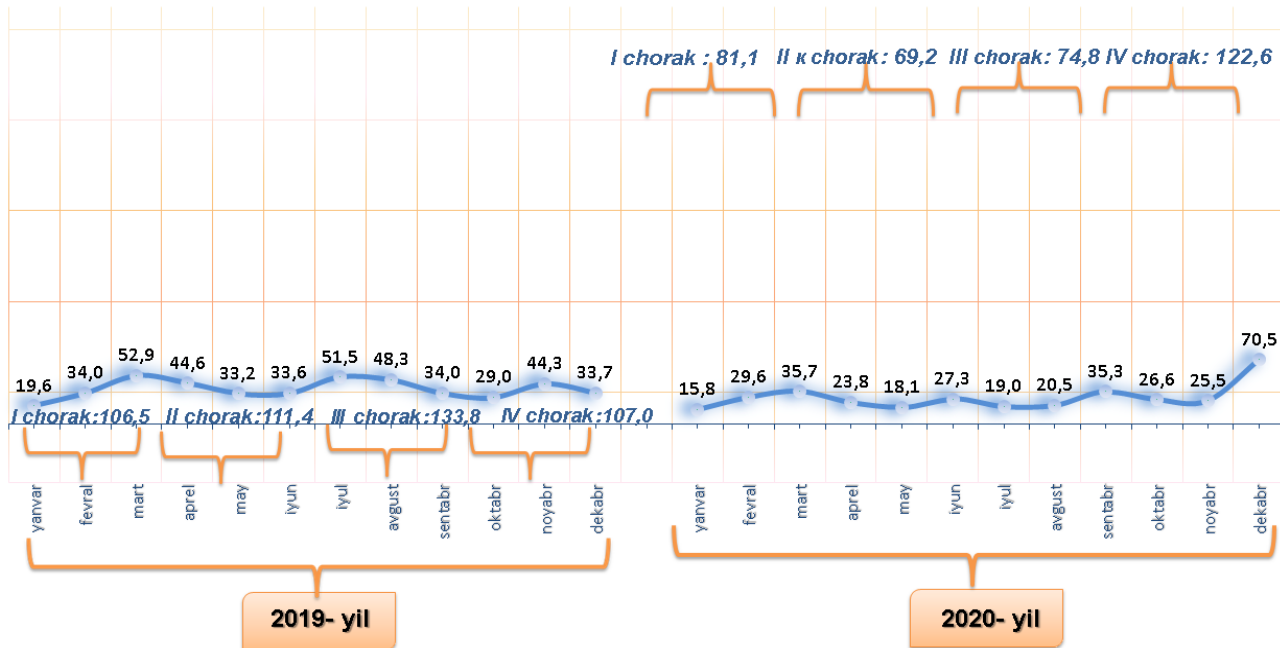
XSST BO'LIMI BO'YICHA IMPORT TARKIBI (2020- yil yanvar-dekabr, ulushi, % da)

Tovar va xizmatlar importi dinamikasi tahliliga ko'ra, 2020- yilning yanvar-dekabrda import qilingan tovarlar hajmi, o'tgan yilning mos davriga nisbatan **112,1** mln. AQSH dollariga kamaydi va **344,8** mln. AQSH dollarini tashkil etdi. Xizmatlar importi esa **2,8** mln. AQSH dollariga yetdi.

QASHQADARYO VILOYATINING IMPORTI OYLIK DINAMIKASI
(mln. AQSH dollari)

Import hajmi dinamikasi shuni ko'rsatdiki, 2020- yilning birinchi choragida **81,1** million AQSH dollarni tashkil etgan bo'lsa, II chorakda esa bu ko'rsatkich biroz kamayib, **69,2** million AQSH dollar tashkil qildi, III chorakda bu ko'rsatkich biroz o'sib, **74,8** million AQSH dollariga yetdi, IV chorakda **122,6** million AQSH dollariga o'sib, bu esa o'tgan yilning chorakiga nisbatan o'sib mos ravishda **14,5 %** ni tashkil etdi.

**MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORT TARKIBI
(2020- yil yanvar-dekabr)**

Tarkibi	Jami			MDH davlatlari			Boshqa davlatlar		
	ming AQSH dollari	O'tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	ming AQSH dollari	O'tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	ming AQSH dollari	O'tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da
Jami import	347 702,0	75,8	100,0	107 161,1	103,3	100,0	240 540,9	67,8	100,0
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	14 997,8	62,6	4,3	7 671,0	46,3	7,2	7 326,8	98,9	3,0
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	14 661,2	69,8	4,2	10 124,5	71,0	9,4	4 536,7	67,4	1,9
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	9 230,4	126,2	2,7	8 509,1	143,6	7,9	721,2	52,0	0,3
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	262,5	30,0	0,1	262,1	29,9	0,2	0,4	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	28 388,0	59,8	8,2	6 739,4	31,0	6,3	21 648,6	84,2	9,0
Sanoat tovarlari	36 359,5	47,4	10,5	10 059,7	44,7	9,4	26 299,9	48,5	10,9
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	232 291,7	95,6	66,8	60 939,3	3,1 m.	56,9	171 352,5	76,7	71,2
Turli xil tayyor buyumlar	8 656,9	23,7	2,5	914,6	113,5	0,9	7 742,3	21,7	3,2
Xizmatlar	2 853,8	155,0	0,7	1 941,3	136,9	1,8	912,6	2,2 m.	0,5

Joriy davrda import qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili shuni ko'rsatdiki, 2018- yilning mos davriga nisbatan mashinalar va transport asbob-uskunalari importining ulushi **47,9 %** dan **66,8 %** ga, kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar **6,1 %** dan **8,1 %** o'sdi, sanoat tovarlari importining ulushi esa **34,4 %** dan **10,5 %** ga kamaydi.

IMPORT TARKIBI DINAMIKASI
(2020- yil yanvar-dekabr, ulushi, % da)

XSST tarkibi	2018- yil	2019- yil	2020- yil
Jami import	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	3,8	5,2	4,3
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	2,7	4,6	4,2
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	0,4	1,6	2,7
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	0,1	0,2	0,1
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	6,1	10,3	8,1
Sanoat tovarlari	34,4	16,7	10,5
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	47,9	53	66,8
Turli xil tayyor buyumlar	4	8	2,5
Xizmatlar	0,6	0,4	0,8

Xizmatlar importining tahlili shuni ko'rsatdiki, 2020- yilning yanvar-dekabr oylarida 2018- yilning yanvar-dekabr oylariga nisbatan jami importdagi ulushi **0,6 %** dan **0,5 %** ga kamaydi.

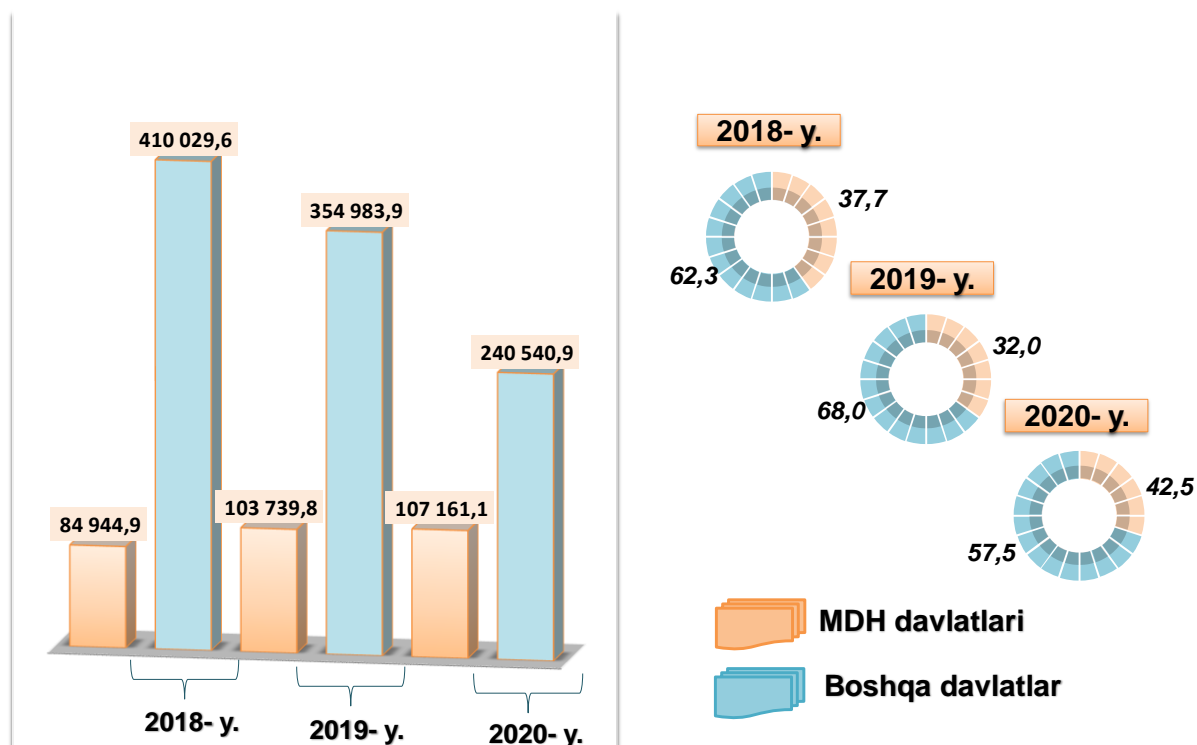
**XSTT BO`YICHA IMPORT QILINGAN MAHSULOTLAR
TARKIBI
(2020- yil yanvar-dekabr)**

Mahsulot nomi	Ming AQSH dollari	O'zgarish sura'tlari, % da
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	3 207,5	2,2 m .
Shakar, shakardan tayyorlangan mahsulotlar va asal	89,2	3,5
Hayvonlar uchun ozuqalar (maydalanmagan donlardan tashqari)	2 479,5	104,7
Sabzavotlar va mevalar	3 730,7	85,9
Tirik hayvonlar	5 421,3	45,1
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari		
Metall rudalari va metall parchalari	1 646,3	78,0
Probka va yog'och-taxtalar	7 805,0	80,3
Moy olinadigan urug'lar va mevalar	1 773,8	40,0
O'g'itlar uchun xomashyo va mineral xomashyo	11,0	24,0
Hayvonlar va o'simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari	579,0	14,0
To'qimachilik tolalari va ularning chiqindilari	2 846,1	5,4 m.
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	8 275,1	114,5
Ko'mir, koks va briketlar	71,9	86,8
Tabiiy va sun'iy gaz	883,0	-
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar		
O'simlik moylari va yog'lari	262,5	30,0
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar		
Tibbiyot va farmatsevtika mahsulotlari	924,4	8,4
Birlamchi shakldagi plastmassalar	584,5	161,4
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar	17 844,1	127,9
Efir moylari, rezinoidlar va attorlik moddalari	778,3	117,1
Organik kimyo moddalari	4 498,3	53,9
Noorganik kimyo moddalari	865,4	63,4
Birlamchi shaklda bo'lmagan plastmassalar	1 920,0	114,0
O'g'itlar (272 guruxga kiritilganlardan tashqari)	519,7	5,6
Buyaydigan va terini oshlovchi moddalar va buyoqlar	385,6	80,7
Sanoat tovarlari		
Chuyan va pulat	19 262,6	35,5
Metaldan tayyorlangan buyumlar	11 723,4	93,1
To'qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o'xshash mahsulotlar	1 136,7	149,5

Probka va yog'ochdan tayyorlangan buyumlar	346,6	43,3
Ruda bo'lmagan qazilmalardan tayyorlangan mahsulotlar	1 775,5	28,2
Rezina buyumlari, boshqa joyda tasniflanmagan	1 169,0	84,1
Rangli metallar	905,5	2,3 m.
Qog'oz, karton va qog'oz massasi, qog'oz va kartondan tayyorlangan buyumlar	40,3	21,2
Mashinalar va transport asbob-uskunolari		
Aniq sohalar uchun maxsus mo'ljallangan mashinalar	168 323,7	110,3
Metallarni qayta ishlash mashinalari	697,6	76,0
Energiya generatori mashinalari va asbob-uskunalar	8 796,9	89,5
Sanoat uchun maxsus bo'lmagan mashinalar va ularning detallari	33 955,4	88,2
Elektr aloqasi, ovozni yozish va eshittirish apparaturalari va uskunolari	666,7	42,7
Elektr mashinalari, apparatlar, asboblari va ularning ehtiyot qismlari	6 630,6	97,7
Energiya generatori mashinalari va asbob-uskunalar	8 796,9	89,5
Kanselyariya mashinalari va ma'lo'motlarni avtomatik ravishda qayta ishlash uchun asbob-uskunalar	283,6	38,2
Avtomobililar (havo yostiqchalaridagi transport vositalari ham)	12 925,1	40,4
Turli xil tayyor buyumlar		
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari	2 036,8	90,8
Blokli binolar, suv o'tkazish, kanalizatsiya isitish va yoritish uskunolari uchun armatura va mahkamlash moslamalari	5 304,5	15,8
Har xil tayyor buyumlar	1 152,7	2,2 p.
Mebel va uning qismlari, yotarjoy buyumlari, matraslar va mebel uchun tirgaklar, yostiqlar va shunga o'xshash mahsulotlar	121,9	34,3
Kiyim-kechaklar va ularning anjomlari	991,0	192,4
Poyabzal	17,0	53,0
Yo'l anjomlari, so'mkalar va shunga o'xshash konteynerlar	7,0	84,9
Fotografik apparatura, uskuna, ishlatiladigan materiallar va optik buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan: soatlar	7,3	34,6

Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar importi hajmlarining kamayishiga shakar va shakardan tayyorlangan mahsulotlar va asal (**96,5 %** ga pasaygan), sabzavotlar va mevalar (**14,1 %** ga) importining kamayishi ta'sir qilgan.

Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar importi ko'payishiga esa, birlamchi shakldagi plastmassalar importining ko'payganligi (**61,4 %**) hamda, to'qimachilik tolalari va ularning chiqindilari (**5,4 marta**).

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLAT-LARDAN TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTI HAJMLARI DINAMIKASI
(yanvar-dekabr, ming. AQSH dollari, ulushi, % da)

2019- yil bilan taqqoslaganda import bo'yicha Belarus Respublikasi o'rnini Germaniya egalladi.

2020- yilning yanvar-dekabr oylari yakuni bo'yicha Qashqadaryo viloyati tomonidan 56 davlat bilan tovarlar va xizmatlar importi amalga oshirildi.

TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTIDAGI YIGIRMATA YIRIK HAMKOR DAVLATLAR
(yanvar-dekabr)

Davlat nomi	ming AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		O'rni	
	2019- y.	2020- y.	2019- y.	2020- y.	2019- y.	2020- y.
Xitoy Xalq Respublikasi	169 240,5	99 646,6	2,1 p.	58,9	1	1
Rossiya Federatsiyasi	45 185,7	78 166,4	98,0	173,0	2	2
Germaniya	23 160,1	41 332,4	2,3 p.	178,5	6	3
Turkiya	15 546,1	25 150,9	66,6	161,8	7	4

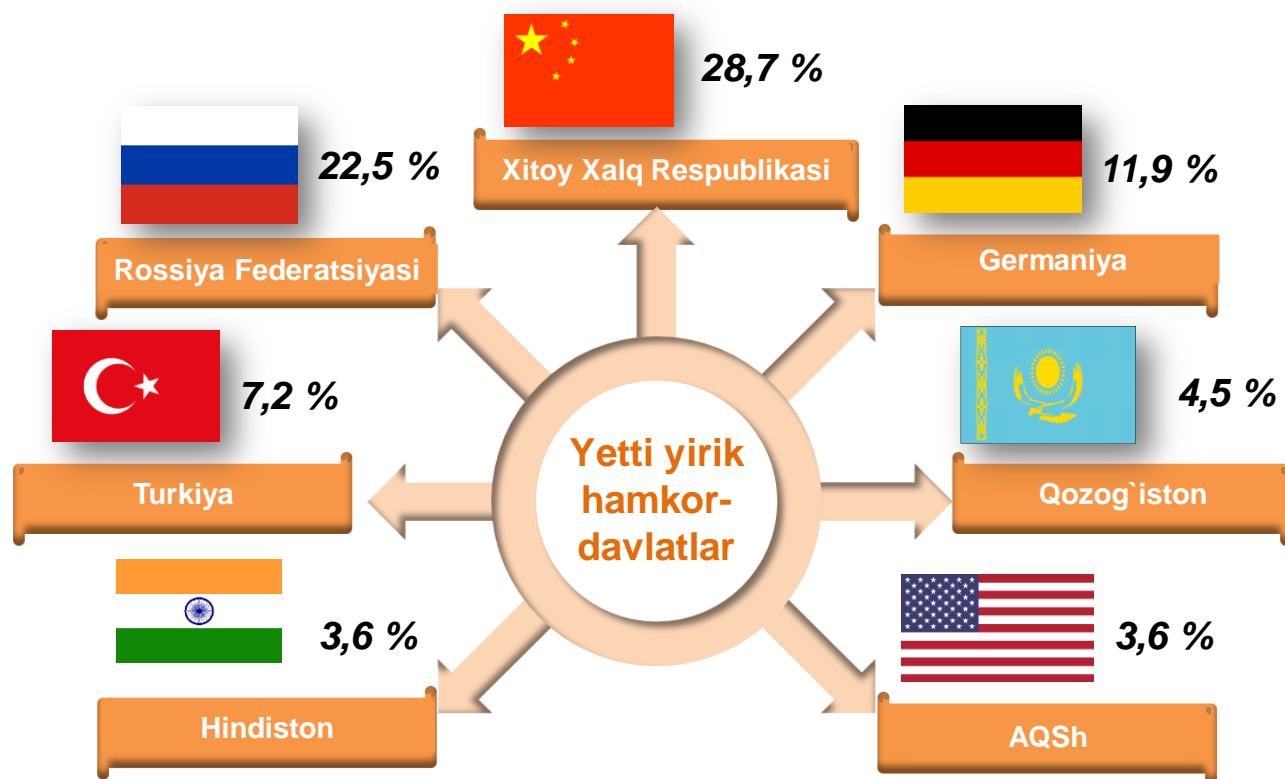
Davlat nomi	ming AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		O'rni	
	2019- y.	2020- y.	2019- y.	2020- y.	2019- y.	2020- y.
Qozog'iston	33 931,6	15 587,9	196,7	45,9	3	5
Hindiston	4 880,6	12 609,2	83,7	2,6 m.	15	6
AQSH	9 496,5	12 487,8	168,0	131,5	10	7
Yaponiya	6 230,9	8 070,1	38,2	129,5	12	8
Belarus Respublikasi	5 868,2	5 493,8	498,3	93,6	14	9
Avstraliya	989,5	4 987,8	887 m.	5 m.	32	10
Fransiya	6 225,9	4 670,9	177,0	75,0	13	11
Italiya	2 429,9	4 271,7	11,0	175,8	23	12
Koreya Respublikasi	33 452,9	4 239,5	18,2	12,7	4	13
Turkmaniston	7 575,9	3 332,1	2,1 p.	44,0	11	14
Litva	32 501,5	2 597,8	6,8 m.	8,0	5	15
Qirg'iz Respublikasi	147,3	2 074,6	12,6	14,1 m.	43	16
Shvetsiya	23,5	1 984,6	1,4	84 m.	51	17
Avstriya	1 363,1	1 946,5	162,3	142,8	28	18
Polsha	1 795,5	1 934,8	7,2 m.	107,8	24	19
Ukraina	9 906,7	1 781,5	71,3	18,0	9	20

Hisobot davri yakunlariga ko'ra, import bo'yicha hamkor davlatlar orasida Xitoy Xalq Respublikasi umumiy import hajmida **28,7** % ulushi bilan, Rossiya Federatsiyasi (**22,5** %) ortda qoldirgan holda, birinchi o'rinni egalladi.

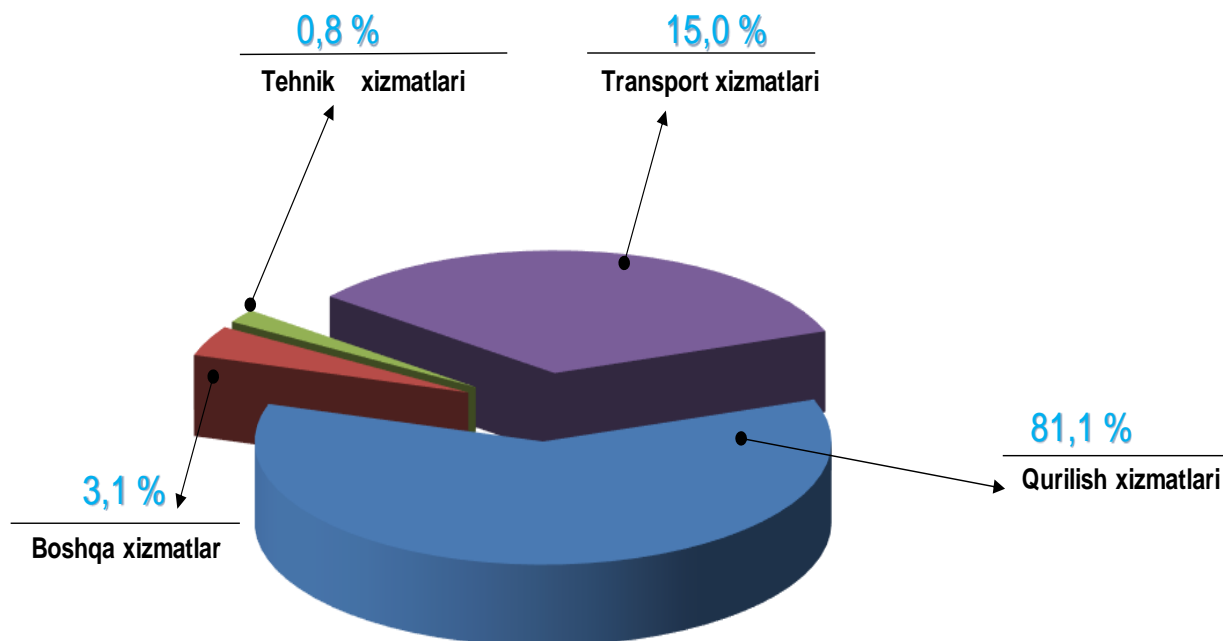
Yetti yirik hamkor davlatlar (Xitoy Xalq Respublikasi, Germaniya, Turkiya, Rossiya Federatsiyasi, Hindiston, AQSH va Qozog'iston) jami importning **72,4** % ulushini tashkil qiladi, bu **285,0** mln. AQSH dollarini tashkil etadi.

VILOYAT IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR
DAVLATLARNING ULUSHI
(2020- yil yanvar-dekabr)

Mamlakatdagi sarmoyaviy muhit yaxshilangani sari ushbu sohada amalga oshirilgan islohotlar natijasida mashina va uskunalar, shuningdek, ularning qismlari importining o'sishi tabiiydir. Shunday qilib, Xitoy Xalq Respublikasi, Koreya Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Germaniya tomonidan kiritilgan katta hajmdagi investitsiyalar natijasida, mahsulotlar importi hajmida ushbu mamlakatlarning yuqori ulushi saqlanib qolmoqda.

XIZMATLAR IMPORTI TARKIBI
(2020- yanvar-dekabr, ulushi, % da)

2020- yilning yanvar-dekabr oylari yakuni bilan xizmatlar importi hajmi **2 853,9** ming AQSH dollarini yoki jami import hajmining **0,8 %** ini tashkil etdi va o'tgan yilga nisbatan **55,0 %** o'sgan. Xizmatlar importi tarkibining asosiy ulushi qurilish xizmatlari (**81,1 %**), transport xizmatlari (**15,0 %**). Shuningdek, boshqa xizmatlar ulushi jami xizmatlar importining **3,1 %** ni tashkil etib, uning tarkibida telekommunikatsiya, kompyuter va axborot xizmatlari (**0,8 %**) tashkil etdi.

Tashqi iqtisodiy faoliyat
va savdo statistikasi
bo'limi
Tel.: (75) 221-44-28